

VÆKSTPAKKE: SKATTELETTelser SLÅR OFFENTLIGE UDGIFFER

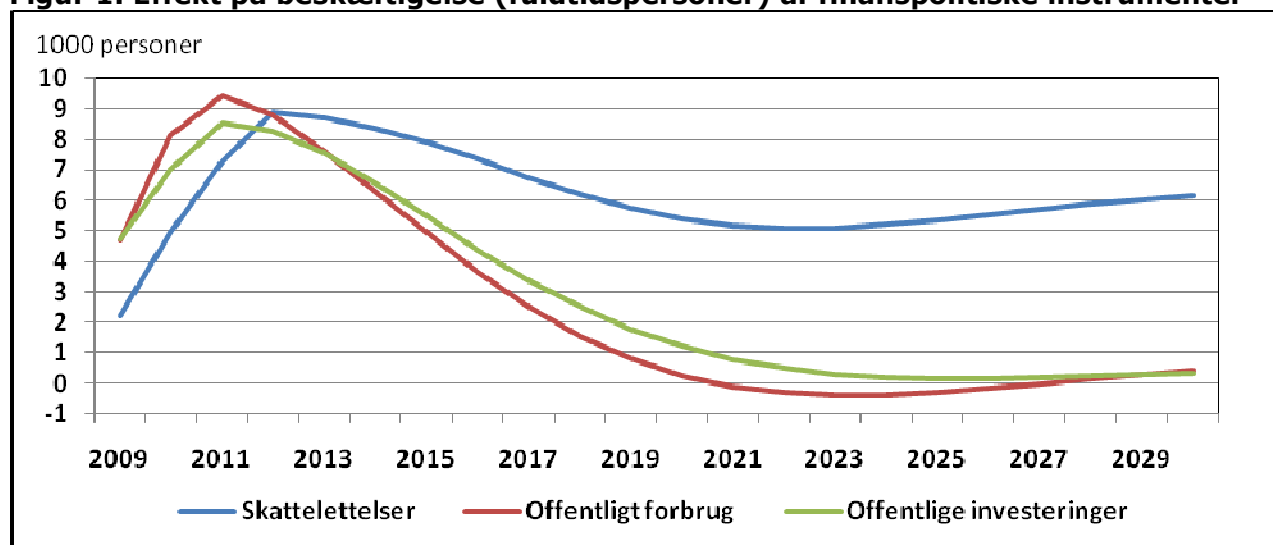
Topskattelettelser har allerede efter få år større effekt på beskæftigelsen end offentlige investeringer. Den større effekt på beskæftigelsen skyldes, at lettelser i marginalskatteerne i modsætning til øgede offentlige udgifter har betydelige varige effekter på arbejdsudbuddet. Mens effekten af øgede offentlige udgifter gradvis modsvares af løn- og prisstigninger og på sigt ikke har nogen effekt på beskæftigelsen, så vil topskattelettelser på sigt øge beskæftigelsen. En topskattelettelse på 5 mia. kr. vil på længere sigt øge beskæftigelsen med knap 7.000 fuldtidspersoner. Med andre ord vil en marginalskattelettelse øge velstanden mere end en stimulans via udgiftssiden. Det bygger således på en meget kortsigtet vurdering, når det anføres, at øget offentligt forbrug eller offentlige investeringer er de bedste vækstinstrumenter. Det anbefales derfor, at regeringen i en eventuel vækstpakke prioriterer finanspolitiske lempelser som letter i marginalskatte. Men det er fortsat vurderingen, at man bør afvente med en finanspolitisk lempelse, idet ledigheden fortsat ligger langt under det strukturelle niveau.

Topskattelettelser er det bedste vækstinstrument

Modelberegninger på en 5 mia. kroners finanspolitisk lempelse viser, at pengene på sigt giver det største samfundsøkonomiske afkast, hvis de bruges på lettelser i topskatten. Allerede i det 4. år ligger effekten på beskæftigelsen over både øget offentligt forbrug og øgede offentlige investeringer, jf. figur 1.

Det skyldes, at en lettelse i marginalskatte udover at øge privatforbruget (efterspørgsels-effekten) også permanent øger gevinsten ved at arbejde ekstra og derved har en varig effekt på beskæftigelsen (incitamentseffekten). Omvendt har øgede offentlige udgifter ingen effekt på arbejdsudbuddet, men udelukkende betydning for efterspørgslen.

Figur 1. Effekt på beskæftigelse (fuldtidspersoner) af finanspolitiske instrumenter

Anm.: Modelberegningerne tager alle udgangspunkt i en permanent finanspolitisk lempelse på 5 mia. kr. i 2009-niveau. Det er forudsat, at skattelettelsens effekt på arbejdsudbuddet indføres lineært over 4 år. Modelberegningerne er foretaget på en justeret ADAM-model, hvor priselasticiteterne i eksportrelationerne er forhøjet, jf. Finansredegørelse 2000.

Kilde: Egen beregning på ADAM-modellen.

Efterspørgselseffekten ved øgede offentlige udgifter er på kort sigt (under standard-forudsætninger) større end ved en skattelettelse. Det skyldes, at offentlige udgifter i højere grad går ubeskåret til indenlandsk efterspørgsel. En del af en skattelettelse bliver derimod sparet op. Derudover går en større andel af en skattelettelse til import sammenlignet med et løft i de offentlige udgifter.

Efterspørgselseffekten vil isoleret set øge løn- og prisstigningerne og således gradvist reducere konkurrenceevnen, *jf. tabel 1*. Det medfølgende fald i eksporten vil over tid modsvare lempelsen i finanspolitikken således, at efterspørgselseffekten i sidste ende falder bort. Stigningen i løn- og prisstigningerne og det ledsagende fald i konkurrenceevnen og eksporten ved en topskattelettelse er marginal, idet incitamentseffekten på arbejdsudbuddet i stort omfang modsvarer efterspørgselseffekten. Modsat giver et løft i de offentlige udgifter på 5 mia. kr. (2009-niveau) anledning til væsentligt højere lønstigninger og på langt sigt et fald i eksporten på omkring 5 mia. kr. *jf. tabel 1*.

For husholdningerne vil øgede offentlige udgifter samlet set ikke betyde noget mærkbart løft i råderummet til forbrug. Faktisk vil et løft i de offentlige udgifter på længere sigt mindske det private forbrug, mens en skattelettelse på 5 mia. kr. på kort sigt øger privatforbruget med 2-3 mia. kr. og på langt sigt på omkring 5 mia. kr., *jf. tabel 1*.

Efterhånden som efterspørgselseffekten aftager, vil incitamentseffekten omvendt gradvist slå igennem på arbejdsudbuddet, således at beskæftigelsesvirkningen fra en skattelettelse på sigt overstiger effekten af øgede offentlige udgifter. Beregningerne peger på, at det allerede er efter 4 år, at marginalskatteletterelser viser sig som det bedste vækstinstrument.

Effekt på arbejdsudbuddet af en lettelse i topskatten ligger på knap 7.000 personer, hvilket er på linje med antagelserne i den seneste vismandsrapport (Efterår 2008).

Tabel 1. Effekt af 5 mia. kr. finanspolitisk lempelse på kort og langt sigt

	2009	2010	2011	2012	2015	Langt sigt
Effekt på beskæftigelse (fuldtidspersoner)						
Topskattelettelse	2.200	4.900	7.300	8.900	7.400	6.300
Offentligt forbrug	4.700	8.100	9.400	8.700	3.600	500
Offentlige investeringer	4.700	7.000	8.500	8.300	4.400	400
Effekt på privatforbrug (2009-mia. kr.)						
Topskattelettelse	1,9	3,2	3,9	4,2	4,2	5,2
Offentligt forbrug	0,3	0,8	1,0	1,2	0,7	-0,3
Offentlige investeringer	0,2	0,6	0,8	0,9	0,4	-0,8
Effekt på eksport (2009-mia. kr.)						
Topskattelettelse	-0,0	-0,1	-0,3	-0,4	-0,9	-0,6
Offentligt forbrug	-0,3	-0,6	-1,1	-1,5	-3,2	-4,7
Offentlige investeringer	-0,1	-0,5	-0,9	-1,3	-2,9	-5,5
Effekt på lønstigninger (i pct.)						
Topskattelettelse	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,0
Offentligt forbrug	0,1	0,3	0,4	0,5	0,6	0,4
Offentlige investeringer	0,1	0,3	0,3	0,4	0,6	0,5

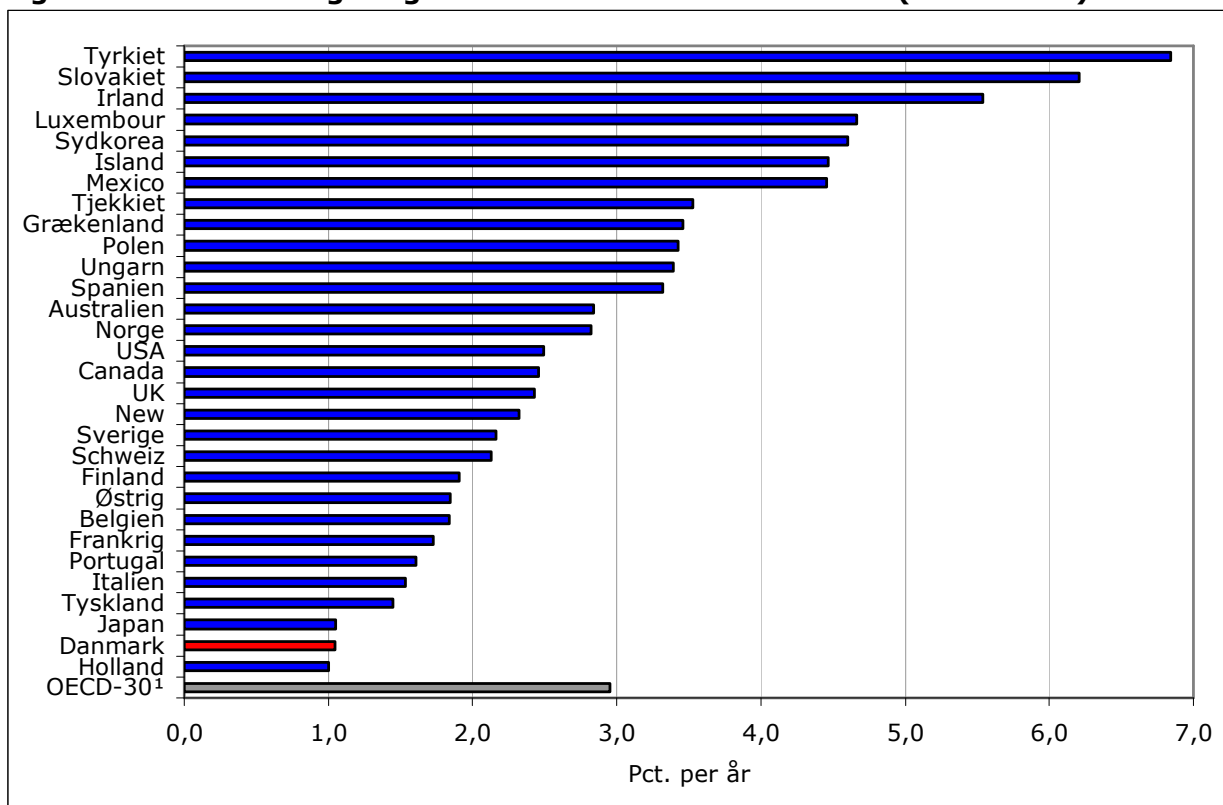
Anm.: Modelberegningerne tager alle udgangspunkt i en permanent finanspolitisk lempelse på 5 mia. kr. i 2009-niveau.

ADAM-modellen er kendetegnet ved en forholdsvis langsom crowding-out (dvs. højere løn- og prisstigninger, som gradvist udhuler konkurrenceevnen) sammenlignet med andre makroøkonomiske modeller, herunder eksempelvis MONA-modellen. Derfor er det ikke usandsynligt, at efterspørgselseffekten vil falde bort hurtigere end det, modelberegningerne lægger op til.

Samlet set bygger det således på en meget kortsigtet vurdering, når det anføres, at øget offentligt forbrug eller offentlige investeringer er de bedste vækstinstrumenter.

Der er gode grunde til at se et par år frem i tiden, når en eventuel vækstpakke skal sammensættes. Udover den lavvækstperiode som følger af den aktuelle finanskriser, så vil en faldende arbejdsstyrke trække væksten ned i de kommende år. OECD vurderer i den sammenhæng, at væksten i Danmark frem mod 2014 vil være blandt de laveste i OECD, jf. figur 2.

Figur 2. Gennemsnitlig årlig BNP-vækst blandt OECD-lande (2010-2014)

Kilde: OECD Economic Outlook 83, juni 2008.